

EVA: 2018-1211-1885

Številka: 00700-9/2021/6

Datum: 17. 6. 2021

Mnenje o Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju

Skupina poslank in poslancev, s prvopodpisanim Markom Bandellijem, je 19. maja 2021 Državnemu zboru Republike Slovenije predložila v obravnavo in sprejem po skrajšanem postopku Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (v nadaljnjem besedilu: predlog zakona). Predlog zakona predvideva spremembo 29. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C, 47/15 – ZZSDT, 61/17 – ZUPŠ, 64/17 – ZZDej-K, 36/19, 189/20 – ZFRO, 15/21 – ZDUOP in 51/21; v nadaljnjem besedilu: ZZVZZ) oziroma skrajšanje obdobja nadomestila med začasno zadržanostjo od dela zaradi bolezni ali poškodbe izven dela, ki se izplačuje v breme delodajalca, s sedanjih 30 delovnih dni za posamezno odsotnost z dela na 20 delovnih dni za posamezno odsotnost z dela.

Predlagatelji izpostavljajo več ciljev predlagane spremembe, in sicer približevanje položaja samozaposlenih oziroma samostojnih zavezancev položaju zaposlenih pri uživanju pravic iz zdravstvenega zavarovanja, zmanjšanje prekarne delo, razbremenitev gospodarstva finančnih bremen v primerih, kadar ne gre za poškodbo v zvezi z delom ali poklicno bolezen, ter dolgoročno prispevanje k okrepanju domačega gospodarstva in pozitiven vpliv na njegovo konkurenčnost na ravni Evropske unije in svetovni ravni. Predlagatelji izpostavljajo, da delodajalci, samostojni podjetniki oziroma vsi samostojni zavezanci že več let pozivajo k spremembi ZZVZZ v zvezi z dolžino obdobja izplačevanja nadomestila plače v breme delodajalca, saj je delodajalec v času bolniške odsotnosti delavca že tako izpostavljen dodatnim stroškom in tveganju izgube prihodkov, kar najbolj bremeni prekarne delavce, samostojne podjetnike in druge kategorije samostojnih zavezancev.

Vlada Republike Slovenije uvodoma izpostavlja, da so finančne posledice predloga zakona v višini 35 milijonov evrov letno nerealno ocenjene. Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZZZS) ocenjuje, da bi finančne posledice uveljavitve predloga zakona znašale najmanj 80 milijonov evrov, če pri izračunu upoštevajo podatek o številu izgubljenih dni v breme delodajalca v primeru bolezni in poškodbe izven dela v letu 2020 (4.958.058 dni), predpostavko, da je četrтина teh izgubljenih delovnih dni v trajanju nad 20 dni in povprečni ocenjeni znesek nadomestila za izgubljeni dan v letu 2020 (65,68 evra) oziroma 94 milijonov evrov ob upoštevanju statističnih podatkov za leto 2019. Glede na obstoječ obseg sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja, ki je omejen in razdeljen med posamezne pravice iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, povečanje obsega financiranja ene od pravic (ob nespremenjenem prilivu v zdravstveno blagajno) pomeni zmanjšanje obsega financiranja za druge pravice iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, med drugim tudi krčenje zdravstvenih storitev, njihovega obsega (podaljševanje čakalnih dob) ali omejitve uvajanja novih vrst zdravstvenih storitev, zdravil, medicinskih pripomočkov itd. Da bi financiranje storitev ostalo na enaki ravni, bi bilo treba

zagotoviti nove, dodatne vire financiranja zdravstvene blagajne, tudi z morebitnim zvišanjem obremenitev delodajalcev, s čimer pa bi izničili druge namene predloga zakona.

Vlada Republike Slovenije ob tem dodaja, da je obstoječa ureditev obdobja, za katero delodajalec zagotavlja nadomestilo plače zaradi odsotnosti zaradi bolezni in poškodbe izven dela, primerljiva z ureditvijo v številnih drugih državah, pri čemer pri nekaterih državah vključitev obveznega zdravstvenega zavarovanja v financiranje nadomestila plače nastopi še pozneje (v Avstriji po 6. do 12. tednu, v Luksemburgu po 13. tednu). Prav tako določene razbremenitve delodajalcev (vključno s samostojnimi zavezanci) iz naslova izplačila denarnega nadomestila zaradi začasne nezmožnosti za delo že obstajajo v veljavni ureditvi, saj npr. 137. člen Zakona o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/13, 78/13 – popr., 47/15 – ZZSDT, 33/16 – PZ-F, 52/16, 15/17 – odl. US, 22/19 – ZPosS, 18/19 in 203/20 – ZIUPOP DVE) v primeru večkratne odsotnosti (t. i. recidiv) določa, da delodajalec plača nadomestilo za največ 120 dni v posameznem letu.

V povezavi s predlagano spremembo 29. člena ZZVZZ velja opozoriti tudi na veljavno ureditev postopkov odločanja o pravicah do zadržanosti od dela za čas, ko se nadomestilo izplačuje v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja. V skladu z 81. členom ZZVZZ o začasni nezmožnosti za delo iz bolezenskih razlogov za delo nad 30 dni in v vseh drugih primerih, ko je izplačevalec nadomestila plače obvezno zdravstveno zavarovanje, razen če gre za nego, spremstvo ali izolacijo zavarovane osebe, o kateri odloča izbrani osebni zdravnik, odloča imenovani zdravnik ZZZS. V primeru uveljavitve predlagane spremembe, bi bilo treba razmisliti tudi o morebitni spremembi 81. člena ZZVZZ, saj bi v nasprotnem primeru imeli situacijo, ko bi o odsotnosti od 20 do 30 delovnih dni odločali izbrani osebni zdravniki, kljub temu, da bi bilo plačilo nadomestila v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja, oziroma določitev, zakaj o odsotnosti nad 30 delovnih dni odločajo pristojni organi ZZZS ne bi imela več podlage v argumentu vira financiranja nadomestila. Skrajšanje obdobja iz 30 na 20 dni za odločanje pristojnih organov ZZZS bi v tem primeru pomenila povečanje administrativnih bremen za izbrane osebne zdravnike (predloge za podaljšanje začasne zadržanosti bi morali pošiljati bolj pogosto), za ZZZS (večji pripad zadev, potrebe po dodatnih zaposlitvah, podaljšanje postopkov) in tudi za zavarovane osebe, ki bi morale čakati na odločbo ZZZS.

Na podlagi navedenega Vlada Republike Slovenije ne podpira predloga zakona, ampak zagovarja celovito, sistemsko ureditev področja prekarne delo, saj so izzivi na tem področju kompleksnejši in ne izvirajo le iz obdobja nadomestila za bolniški stalež v breme delodajalca. Morebitni ukrepi pospešitve okrevanja gospodarstva so in bodo predmet različne zakonodaje z rešitvami za določeno časovno obdobje. Nadalje pa tovrstni ukrepi (še posebej, če gre za trajne ukrepe) zahtevajo celovitejši sistemski pristop, zlasti pripravo celovite ocene učinkov predlagane spremembe na javnofinančno področje, gospodarstvo, socialno področje, administrativne posledice in zdravstveno blagajno, usklajitev z vsemi ključnimi deležniki in socialnimi partnerji. Vlada Republike Slovenije se zavezuje, da bo obravnavano področje obravnavala celovito, preučila možnosti skrajšanja odsotnosti iz zdravstvenih razlogov v breme delodajalca in pripravila ustrezne rešitve kot izhaja iz koalicijske pogodbe.